

Doporučující rady pro začínající rozhodčí basketbalu

Ve spolupráci oblastních ČABR Severní Morava a Střední Morava byl vytvořen tento dokument, který obsahuje základní rady pro nově vyškolené rozhodčí. V prvních utkáních, která jako rozhodčí budete řídit, doporučujeme zaměřit se na následující body, které jsou rozepsány níže.

V prvním období (cca říjen až prosinec) doporučujeme se soustředit zejména na orientaci na hřišti, zodpovědnost za čáry, základní signalizaci a mechaniku rozhodování, signalizaci čísel a druhů faulů a signalizaci platnosti koše.

Na tyto základní dovednosti rozhodčího bude v budoucnu (pravděpodobně v lednu) navazovat další zpracovaný materiál s radami pro začínající rozhodčí, které budou navazovat na tyto rady, které již budete mít zvládnuté.

V každém utkání je dobré se zaměřit na 1 až 2 nové věci na kterých budu v utkání pracovat a které přidám k již zvládnutým dovednostem.

Přejeme hodně štěstí a hodně odpískaných zápasů v sezoně!

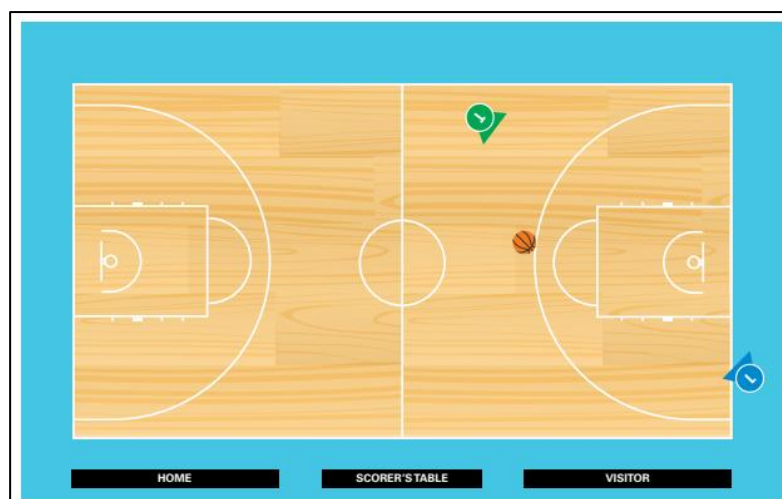
Období říjen – prosinec:

1. Orientace na hřišti.

Vždy před utkáním si uvědomit na který koš družstva útočí a který koš družstva brání.

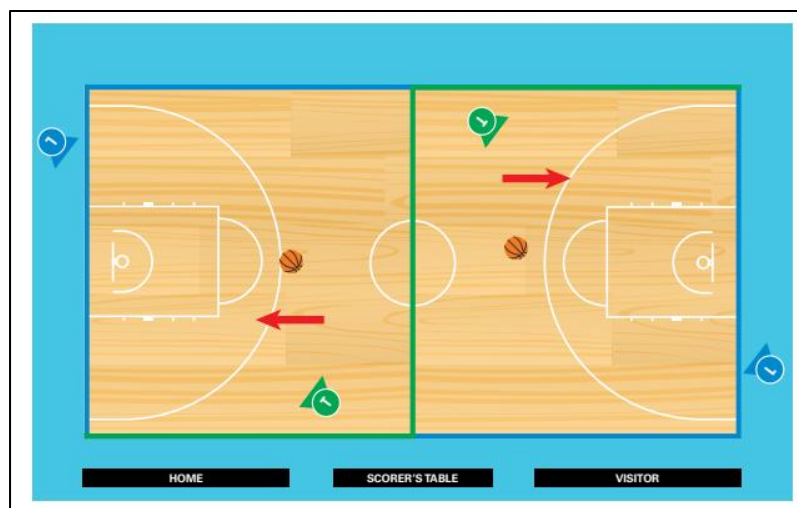
Obr. 1: Základní postavení rozhodčích na hřišti 1

Obr. 2: Základní postavení rozhodčích na hřišti 2

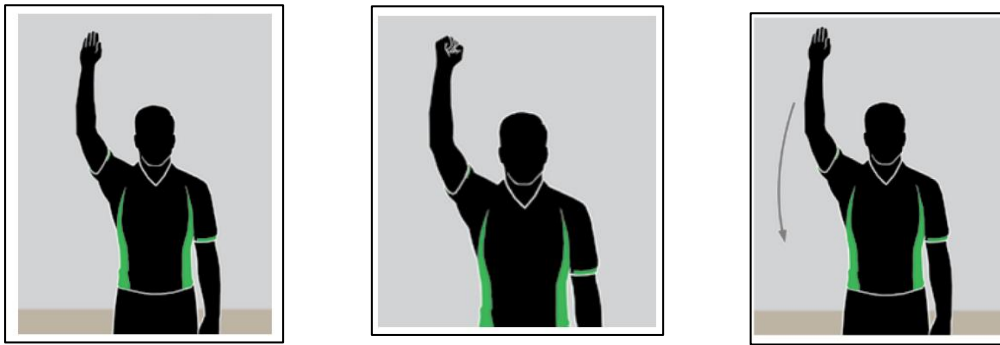
2. Zodpovědnost za čáry.

Přední rozhodčí (tzv. lead referee) má vždy zodpovědnost za základní čáru pod košem (baseline) a za boční autovou čáru po jeho levé ruce (sideline). Zadní rozhodčí (tzv. trail referee) má pak zodpovědnost vždy za půlicí čáru a za boční autovou čáru po jeho levé ruce.

Obr. 3: Zodpovědnost za autové čáry (OOB)

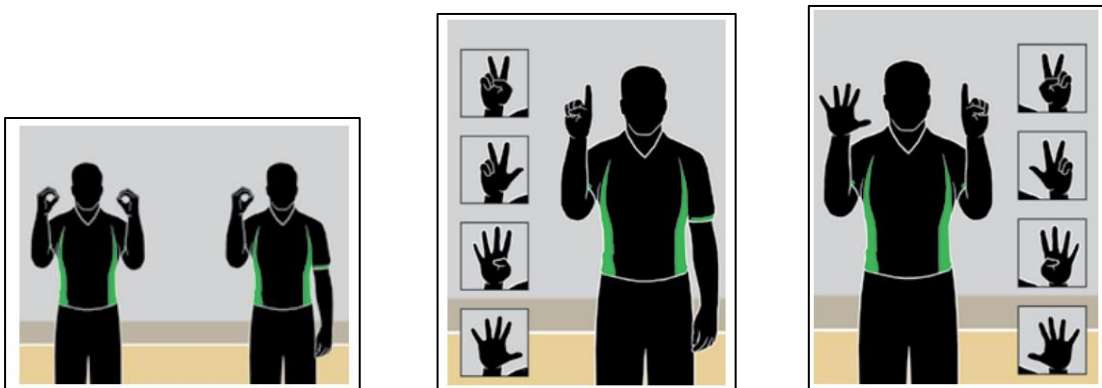
3. **Při každém zapískání** zvednout nataženou ruku s otevřenou dlaní (přestupek, OOB) nebo se sevřenou pěstí (osobní chyba) pro zastavení hodin hry.
Při podání míče hráči k vhazování také vždy zvednout ruku s otevřenou dlaní (druhá ruka počítá 5 vteřin na vhození míče do hry) a po dotyku míče s hráčem na hřišti mávnout rukou směrem dolů – spuštění hodin hry.

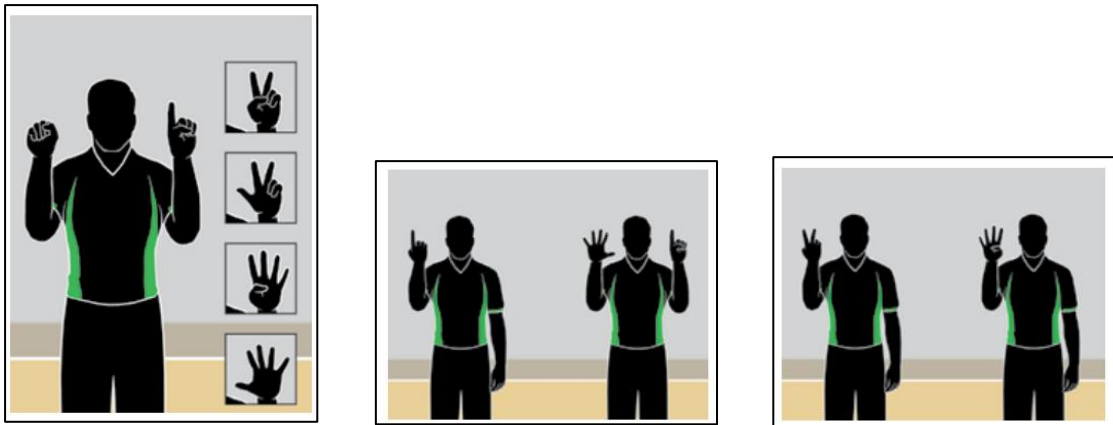
Obr. 4: Příklad signalizace rozhodčích při zapískání + spouštění času na hodinách hry

4. **Signalizace čísel hráčů** – signalizaci provádím pomalu, vždy z místa odkud vidím na stůlek zapisovatelů. Dlaně mám na úrovni očí, abych viděl, co ukazují a také aby zapisovatelé dobře viděli signalizaci.

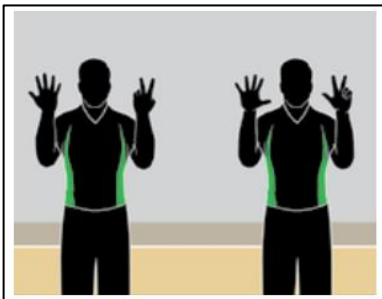
Při signalizaci složeného čísla (6 až 9, 11 až 14) – **PRAVÁ RUKA** signalizuje vždy pětku nebo desítku (sevržená pěst), **LEVÁ RUKA** signalizuje jedničku (zvednutý ukazováček), dvojku (zvednutý ukazováček a prostředníček), trojku (ukazují pomocí zvednutého palce, ukazováčku a prostředníčku), čtyřku (palec je u dlaně a ostatní 4 prsty jsou zvednuty).

Obr. 5: Signalizace čísel 0 a 00; 1 až 5; 6 až 10)

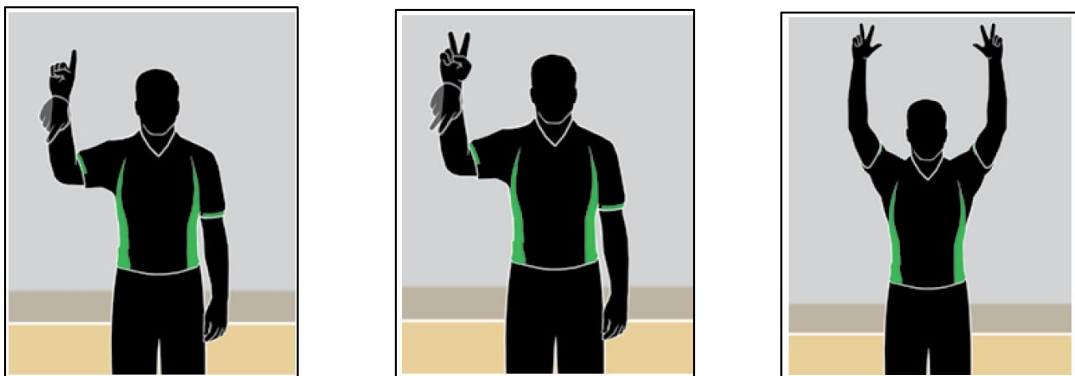

Obr. 6: Signalizace čísel 11 až 15; 16 – obdobně pak 17 18 a 19; příklad signalizace čísla 24

Obr. 7: Signalizace čísla 78

5. **Platnost koše** – platný trestný hod (zvednutý ukazováček), platný koš za 2 body (zvednutý ukazováček a prostředníček), pokus za tři body (jedna ruka zvednutá a na ní zvednutý palec, ukazováček a prostředníček), platný koš za 3 body (obě ruce zvednuté a na každé zvednutý palec, ukazováček a prostředníček).

Obr. 8: Signalizace platnosti koše za 1, za 2 a za 3 body

6. Při změně směru hry **nikdy** neběhat pozadu, vždy mít přehled o situaci na hřišti a na nové pozice **vždy běhat dopředu s hlavou otočenou do hřiště!!!**

Období leden – duben:

V následující části dokumentu naleznete další body, ve kterých u začínajících rozhodčích sledujeme prostor pro zlepšení a na které se doporučujeme v následujícím období soustředit. Někteří z Vás ještě stále nemáte zcela osvojené základy rozhodování, které jsme zasílali pro předchozí období, takže doporučujeme si je znovu projít a v jednotlivých zápasech dodržovat. Důrazně doporučujeme zaměřit se především na dodržování pravidel minibasketbalu, které byste měli jako rozhodčí perfektně ovládat.

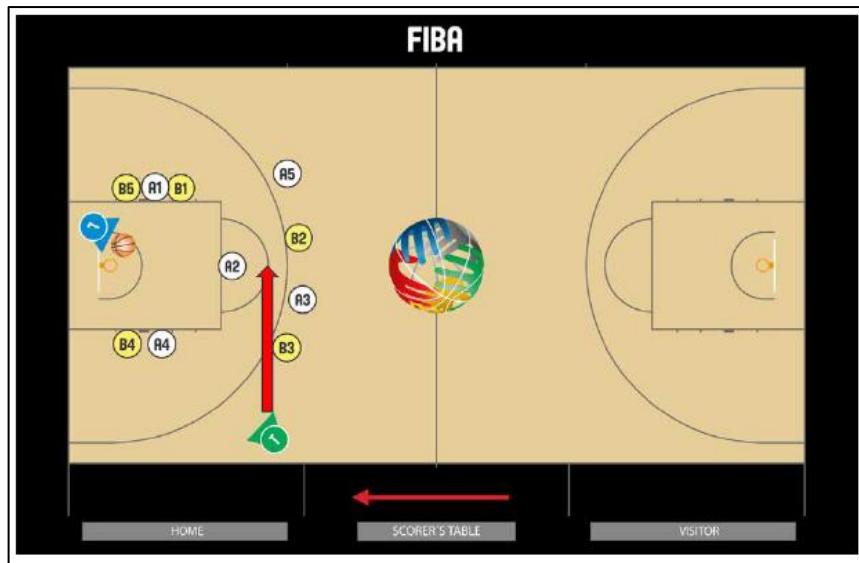
Přejeme všem hodně zdaru do zbytku probíhající sezóny!

7. **Minibasketbal** – v první sezóně určitě pískáte nejvíc utkání minibasketbalu. Začněte se zaměřovat na rozdílnosti s pravidly basketbalu. Kontrolujte a řešte situace s obrannými vteřinami, clonami, zdvojováním a platností 3 bodového koše. Začněte dokazovat všem přítomným, že si začínáte osvojovat pravidla basketbalu a minibasketbalu.
8. **Koncentrace** – stále u některých začínajících rozhodčích převažují problémy se správným určením směru hry při zapískání OOB. Pomáhejte si slovně, zakřičte barvu družstva, které podle Vás má vhazovat.
9. **Reporting směrem ke stolku** – zpomalte, nikam nespěchejte. Nemějte „vláchnou signalizaci“. Stále mít na paměti, že pravá ruka ukazuje 5 a 10 (sevřená pěst) při signalizaci čísel faulujících hráčů. Nebojte se přidat slovní doprovod signalizace, aby bylo pro všechny aktéry zřejmé, co jste zapískali a jak se bude pokračovat.

10. **Administrace TH**

T rozhodčí – při provádění trestných hodů stůj mírně nad úrovní čáry trestného hodu (musíš kontrolovat přešlap střílejícího hráče a doskakujících hráčů na protější straně od tebe a přešlapy hráčů stojících za tříbodovým obloukem).

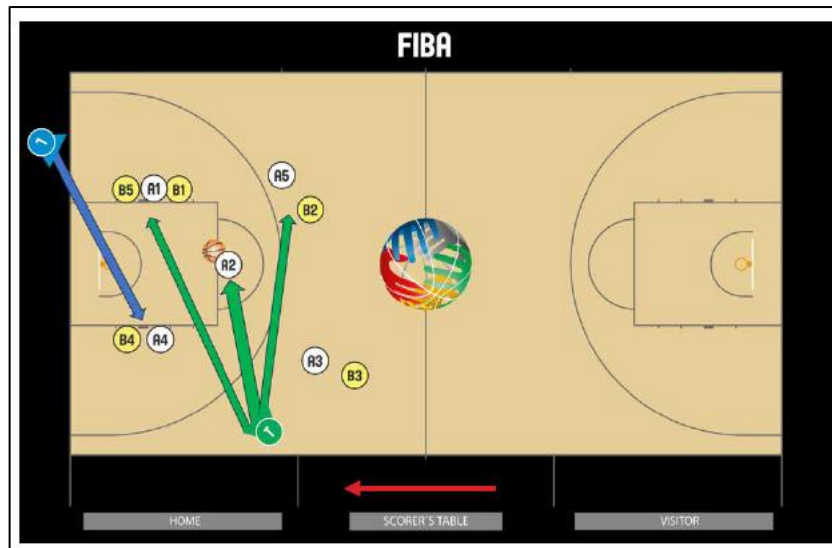
L rozhodčí – signalizaci pro počet prováděných trestných hodů prezentuj na vrcholu půlkruhu proti prorážení. Nestůj v zorném poli střelce, při TH následovaným dalším hodem stůj na písmenech, vedle doskakujících hráčů, při posledním TH pak v základním postavení L na koncovou čárou. (viz obr. 9, 10 a 11)

Obr. 9: administrace TH před podáním míče střeljícímu hráči

Obr. 10: postavení rozhodčích při TH, které jsou následovány dalším TH

Obr. 11: Postavení a zodpovědnost rozhodčích při provádění posledního TH

11. **Procedura throw-in (počítání 5 vteřin pro vhazování)** – zkuste si doma potrénovat a změřit se na počítání 5 vteřin. Doposud je máte většinou rychle spočítané. Chce to trénink!
12. **IOT (individual officiating techniques)** – používejte kvalitní píšťalku, na kterou pískejte krátce a ostře tak, aby vás bylo slyšet. Buďte aktivnější s píšťalkou a nespolehejte stále jen na zkušenějšího kolegu. Je potřeba dělat na hřišti rozhodnutí, i když nebudou pokaždé správná!

Zpracovali:

Dolinek Ivo

Kremser Jakub

Zdroj obrázků:

FIBA National Referee Curriculum 2019 - level 1

Aktualizace dokumentu:

Leden 2025 (období leden – duben 2025)